

El jardí de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona

101 plantes per a una passejada
botànica i literària

Joan Vallès Xirau

Selecció de textos literaris
a cura de Montserrat Camps Gaset

Fotografies de Xènia Fuentes

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

SUMARI

- 11 Pròleg, *per Àlex Aguilar Vila*
- 15 Breu presentació i una proposta de visita transdisciplinària, *per Joan Vallès Xirau*
- 23 Plantes i literatura, *per Montserrat Camps Gaset*

101 PLANTES PER A UNA PASSEJADA BOTÀNICA I LITERÀRIA

- 28 *Abelia* × *grandiflora* | EUDORA WELTY, *Delta Wedding*
- 30 *Acanthus mollis* | VIRGILI, *Geòrgiques*
- 32 *Acer pseudoplatanus* | ANNA AKHMÀTOVA, «Dedicatòria tercera i darrera»
- 34 *Adiantum capillus-veneris* | ANTONIO AGUSTÍN ALBANELL, «La fuente de Alcover»
- 36 *Agapanthus praecox* | JUANA DE IBARBOUROU, «Romance de Fray Bentos»
- 38 *Agave salmiana* var. *ferox* | SIMONA GAY, «L'atzavara»
- 40 *Aloe arborescens* | AGUSTÍ BARTRA, «Cant de Màrsias»
- 42 *Araucaria heterophylla* | MIQUEL BAUÇÀ, «El crepuscle encén estels»
- 44 *Arum italicum* | FRIEDERIKE KEMPNER
- 46 *Asparagus densiflorus* | MARCEL PROUST, *Sur la lecture*
- 48 *Aspidistra elatior* | GEORGE ORWELL, *Keep the Aspidistra Flying*
- 50 *Bougainvillea glabra* | MERCÈ RODOREDÀ, *Jardí vora el mar*
- 52 *Brachychiton populneus* | JOHN SHAW NEILSON, «Under a Kurrajong»
- 54 *Broussonetia papyrifera* | *Kojiki*
- 56 *Brugmansia suaveolens* | PATRIZIA CAVALLI, *Datura*
- 58 *Buxus sempervirens* | FREDERIC MISTRAL, *Mirèio*
- 60 *Campsis radicans* | VIKRAM SETH, «The Comfortable Classes at Work and Play»
- 62 *Casuarina cunninghamiana* | TORU DUTT, «Our Casuarina Tree»
- 64 *Cedrus deodara* | ANTONIO ROS DE OLANO, «Meditaciones al pie del cedro Deodara de la plaza de las Cortes»
- 66 *Celtis australis* | TOMÀS GARCÉS, «A l'ombra del lledoner»
- 68 *Ceratonia siliqua* | VICENT ANDRÉS ESTELLÉS
- 70 *Cercis siliquastrum* | JOSEP-RAMON MAGDALENA
- 72 *Cereus hildmannianus* | MANUEL BANDEIRA, «O cacto»
- 74 *Chamaerops humilis* | RAFAEL SARI, «Margalló»
- 76 *Chlorophytum comosum* | HANNA ZACKS, «Plants on My Window Sill»
- 78 *Cinnamomum camphora* | MARIA BARBAL, *Càmfora*
- 80 *Citrus aurantium* | IBN ŞĀRA DE SANTARÉM
- 82 *Cneorum tricoccon* | GABRIELA MISTRAL, «En tierras blancas de sed»
- 84 *Cortaderia selloana* | LEÓN BENARÓS, «La despedida»
- 86 *Corylus avellana* | ÁLVARO CUNQUEIRO, «Rondeau da dona enterrada en San Xohán de Badón con dous anxos aos pés»

- 88 *Cupressus sempervirens* | KOSTÍS PALAMÀS, «El xiprer»
- 90 *Cyperus involucratus* | FRANCESC PARCERISAS, «Sala egípcia»
- 92 *Dombeya ×cayeuxii* | ROCÍO CERÓN, *Tiento*
- 94 *Dracaena draco* | JOSÉ DE VIERA Y CLAVIJO, *Diccionario de historia natural de las Islas Canarias*
- 96 *Eriobotrya japonica* | MANUEL FORCANO, «No demano ni vull que el món ho entengui»
- 98 *Fatsia japonica* | PETER BÖDEKER, *Die Prophezeiung von Tandoran*
- 100 *Ficus carica* | CARLES FAGES DE CLIMENT, «Edils, planteu figueres»
- 102 *Ficus elastica* | JESÚS MONCADA, *Camí de sirga*
- 104 *Fraxinus ornus* | TEOFRAST, *Traçtat de les plantes*
- 106 *Ginkgo biloba* | JOHANN WOLFGANG VON GOETHE, «Ginkgo biloba»
- 108 *Gleditsia triacanthos* | EUGENIO MONTALE, «Non recidere, forbice, quel volto»
- 110 *Grevillea robusta* | GEOFFREY DUTTON, «Grevillea and Firetail Finches»
- 112 *Hedera helix* | XABIER LIZARDI, «Ondargorri»
- 114 *Hibiscus syriacus* | JAMES WHEELER, *The Rose of Sharon*
- 116 *Iris pseudacorus* | VÍCTOR CATALÀ, *Ma cambra blanca*
- 118 *Jacaranda mimosifolia* | JOSEP CARNER, «Xicrandes fullades»
- 120 *Jacobaea maritima* | SAINT-JOHN PERSE, *Amers*
- 122 *Juniperus communis* | CARL VON LINNÉ, *Öländska, och Gothländska Resa*
- 124 *Koeleria paniculata* | LOUIS SIMPSON, *Numbers and Dust*
- 126 *Laurus nobilis* | ÀNITE DE TEGEA
- 128 *Lavandula multifida* | MARIA-MERCÈ MARÇAL, «Velles corrandes per a la Pepa»
- 130 *Ligustrum lucidum* | JOAN PONS I MASSAVEU, *Com anàvem dient*
- 132 *Magnolia grandiflora* | JACINT VERDAGUER, «Canigó»
- 134 *Melia azedarach* | VICTOR HUGO, *Notre-Dame de Paris*
- 136 *Monstera deliciosa* | NELLEKE NOORDERVLIET, *Aan het eind van de dag*
- 138 *Morus alba* | ISABEL-CLARA SIMÓ, *Els ulls de Clídice*
- 140 *Musa ×paradisica* | RAINER MARIA RILKE
- 142 *Myrtus communis* | HORACI, *Odes*
- 144 *Nerium oleander* | MONTSERRAT ROIG, *El temps de les cireres*
- 146 *Nymphaea alba* | Mahābhārata
- 148 *Olea europaea* | M. ÀNGELS VAYREDA, «Els verds de l'Empordà»
- 150 *Parthenocissus quinquefolia* | SOPHIA DE MELLO BREYNER, «Novembro»
- 152 *Paulownia tomentosa* | CATHERINE ENJOLET, *Face aux ombres*
- 154 *Phoenix dactylifera* | *El viatge de Nanna-Suen a Nippur*
- 156 *Phytolacca dioica* | ALEJANDRO CASONA, *La casa de los siete balcones*
- 158 *Plumbago auriculata* | MONTSERRAT CAROL, «Blaus»
- 160 *Pinus halepensis* | MIQUEL COSTA I LLOBERA, «Lo pi de Formentor»
- 162 *Pinus pinea* | MARIA ANTÒNIA SALVÀ, «El pi ver»
- 164 *Pittosporum tobira* | MARIA ALMIRA MEDINA, «Manhãs de infância»
- 166 *Podocarpus neriifolius* | NATASHA GORDON-CHIPEMBERE, *Representation and Black Womanhood: The Legacy of Sarah Baartman*
- 168 *Prunus cerasifera* var. *pissardii* | MARTA PESSARRODONA, *(Quasi) tots els contes*
- 170 *Prunus laurocerasus* | HERMAN HESSE, *Tessin*

- 172 *Prunus persica* | FERRAN SOLDEVILA, *Al llarg de la meua vida*
 174 *Punica granatum* | Càntic dels Càntics
 176 *Pyracantha coccinea* | THOMAS HARDY, *Birds at Winter Nightfall*
 178 *Quercus cerris* | MIHAI EMINESCU, «Andrei Mureșanu»
 180 *Quercus ilex* | GOTTHOLD EPHRAIM LESSING, «Die Eiche»
 182 *Quercus suber* | JOAQUIM RUYRA, *Pinya de rosa*
 184 *Robinia pseudoacacia* | LUCIANO ERBA, «1942»
 186 *Rosa ×centifolia* | M. PILAR BUSQUETS MEDÁN, «Era ròsa de Sant Joan»
 188 *Ruscus aculeatus* | J. V. FOIX
 190 *Saccharum officinarum* | COLOMBINA DE CASTELLANOS, «El negro Damián»
 192 *Sasa palmata* | BAI JUYI, «Prop de l'estany»
 194 *Schinus molle* | ANNA MONTERO BOSCH, *Com si tornés d'enlloc*
 196 *Sequoia sempervirens* | ZBIGNIEW HERBERT, «Sekwoja»
 198 *Solandra maxima* | AIMÉ CÉSAIRE, «Élégie»
 200 *Stranvaesia nussia* | BRIGITTE BUTTMANN-SIMON, *Die Zeit dreht sich in Kreisen*
 202 *Strelitzia reginae* | «Premi de la flor natural»
 204 *Styphnolobium japonicum* | RAFAEL CANSINOS ASSENS, «Carrere juga al billar»
 206 *Taxus baccata* | SYLVIA PLATH, «The Moon and the Yew Tree»
 208 *Tilia platyphyllos* | *Das Nibelungenlied*
 210 *Tipuana tipu* | PEP BERTRAN, *La Ribera*
 212 *Tradescantia fluminensis* | CHARLOTTE SMITH, «Flora»
 214 *Ulmus minor* | ANTONIO MACHADO, «A un olmo seco»
 216 *Viburnum tinus* | OLGA XIRINACS, *Dietari de Setmana Santa*
 218 *Vitex agnus-castus* | PLATÓ, *Fedre*
 220 *Washingtonia filifera* | NARCÍS COMADIRA, «Jardí botànic»
 222 *Wigandia urens* | FRANCISCO HUEZO, *Sus últimos días*
 224 *Yucca gigantea* | ALFRED TENNYSON, «To Ulysses»
 226 *Zantedeschia aethiopica* | ROSALÍA DE CASTRO, «Meniña, ti a máis hermosa»
 228 *Ziziphus jujuba* | LÉOPOLD SÉDAR SENGHOR, «Trompettes des grues couronnées»
- 231 Referències de les citacions literàries
 237 Bibliografia
 239 Agraïments

acurada d'una guia botànica del jardí Ferran Soldevila, que editarà també la Universitat de Barcelona.

Quan vegi la llum, aquesta guia s'alinejarà amb les altres obres de botànica que la nostra universitat ha publicat aquests anys, algunes de les quals estan ben presents a primera línia de llibreries, biblioteques i fires del llibre: els vistosos herbaris de Jaume Llistosella i Antoni Sánchez-Cuxart (*L'herbari: mates, herbes i falgueres* i *L'herbari: arbres, arbusts i lianes*); *Els arbres dels carrers de Barcelona*, i la *Guia il·lustrada per a conèixer els arbres*, dels mateixos autors, que compta ja amb dues edicions i que tot just acaba de ser publicada també en castellà, així com la nova edició (ja amb dues reimpressions) de la *Iniciació a la botànica* de Pius Font i Quer, a cura de Joan Vallès i Josep Vigo. Cal assenyalar també la coedició amb el Termcat de *Noms de plantes. Corpus de fitonímia catalana*, una obra coral sota la direcció de Joan Vallès que el 2015 va ser mereixedora del premi Crítica «Serra d'Or» de Recerca.

El llibre que avui presentem converteix els lectors en visitants d'aquest jardí. Ens permetrà observar i reconèixer les plantes a través de les fotografies al mateix temps que llegim o escoltem els fragments de textos literaris que provenen de cultures ben diverses. Convida a passejar-hi amb el llibre a la mà, descobrint. I a participar en les visites botàniques guiades que s'organitzen periòdicament des de la Unitat de Cultura Científica i Innovació de l'Àrea de Comunicació de la Universitat de Barcelona. Cent una plantes són les que avui presentem en aquest llibre; qui sap si més endavant podrà ampliar-se el nombre d'espècies representades i, gràcies a l'empenta i la dedicació de Joan Vallès i Montserrat Camps, editar-ne una segona obra.

Com a cloenda d'aquesta obra, i també com a curiositat, trobareu al colofó dos dibuixos del mestre jardiner Ferran Domènech Roig, de la Unitat d'Obres i Manteniment, que durant anys va encarregar-se de la cura i el condicionament d'aquest espai natural emblemàtic. Un espai que, gràcies al treball i la dedicació de tantes persones, avui forma part de la Xarxa de Jardins Botànics Universitaris del Grup de Coïmbra.

ÀLEX AGUILAR VILA

Vicerector de Projecte i Internacionalització
de la Universitat de Barcelona

Breu presentació i una proposta de visita transdisciplinària

El jardí de l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona, dedicat a Ferran Soldevila, historiador i antic professor de la institució, té tres característiques que el fan particularment atractiu. En primer lloc, es tracta d'un jardí històric, car es va començar a plantar i organitzar alhora que es construïa l'edifici, entre 1863 i 1871, en què va entrar en funcionament. Després d'aquest moment, el jardí encara es va anar bastint i completant durant molts anys. Segonament, té alguns elements de jardí botànic, car un cert nombre dels seus primers arbres provenien d'un d'aquests establiments a Barcelona i perquè aquest jardí ha acomplert pràcticament totes les funcions que els jardins botànics tenen. Finalment, és una de les zones verdes més importants de l'Eixample barceloní, freqüentada bàsicament per membres de la comunitat universitària (molts dels quals, tot i això, cal dir que el desconeixen força), però que també rep visites de públic divers de la ciutat i d'altres indrets. Fins i tot en algunes èpoques recents (i no es descarta que torni a passar) ha estat obert a la ciutat directament pel carrer de la Diputació, de manera que s'hi podia accedir, com als altres parcs i jardins urbans, fins i tot els caps de setmana, quan la Universitat era tancada. El mateix arquitecte que va dirigir les obres de l'edifici, Elies Rogent i Albiol, va dissenyar els trets generals del jardí, el qual cal veure, doncs, com a complement de —i complementat per— la construcció, bé que després hagi sofert diverses replantacions i modificacions, moltes de les quals —a vegades, cal dir-ho tot, precisament lesives per al jardí— han estat degudes a canvis en l'edificació de l'àmbit del recinte històric de la Universitat.

Apunt històric

El 1784 es va crear a la ciutat vella barcelonina, vora el carrer de la Cera, un jardí botànic en uns terrenys cedits per Antoni de Meca i Cardona, marquès de Ciutadilla, amb l'explícita indicació que havien de servir per a bastir un jardí vinculat al Reial Col·legi de Cirurgia i útil per a l'ensenyament de la botànica. Entre 1830 i 1846, el Reial Col·legi de Farmàcia de Sant Victorià (que el 1845 es va incorporar a la Universitat de Barcelona com a Facultat de Farmàcia) també va tenir un petit jardí botànic a la zona, al carrer d'Escudellers. La universitat va tornar a Barcelona, procedent de Cervera —on el rei d'Espanya Felip V l'havia confinada per a castigar la Ciutat Comtal i premiar la vila de la Segarra per la seva resistència i el seu suport, respectivament, en la Guerra de Successió—, en un procés de restauració que va tenir lloc entre 1837 i 1842. Llavors va situar-se al convent del Carme, desamortitzat, i va transformar-ne l'hort en jardí per a la docència en l'ensenyament de Ciències, des de sempre de la Universitat, i també en el de Farmàcia, que s'hi va incorporar el 1845 a partir del col·legi esmentat. Aquesta instal·lació, ben a prop dels altres dos jardins mencionats, va tenir una estructura formal de jardí botànic, el qual, entre 1847 i 1868, fou dirigit per un botànic molt rellevant, Antoni Cebrià Costa i Cuixart, catedràtic de Botànica a la Secció de Ciències de la Facultat de Filosofia i mestre del grup de llicenciats en Ciències i en Farmàcia de la Universitat barcelonina que va constituir la que s'ha denominat escola catalana moderna de botànica. Costa usava el jardí per a proveir-se de plantes per a les classes, coordinava la recollecció de granes dels espècimens

que hi havia al jardí i diversos anys va publicar uns *index seminum*, llibrets mitjançant els quals els jardins botànics ofereixen llavors en intercanvi amb altres centres i donen a conèixer llurs col·leccions i, a vegades, fins i tot novetats florístiques.

Costa va deixar la Universitat el 1868. Ho va fer molt jove, amb cinquanta-un anys —i en va viure vint més—, i després es va doctorar en Ciències Naturals (era metge de formació bàsica i més endavant es va llicenciar en Ciències) i va continuar treballant en botànica, però no va exercir de professor, doncs, al nou edifici, tot i que és molt probable que participés almenys en la planificació del trasllat d'alguns arbres des de l'antic recinte fins al que ara ens ocupa. La instal·lació real i definitiva del nou jardí va trigar i va ser lenta. El 1884 el successor de Costa a la càtedra i director del jardí des de 1868, Josep Planellas i Giralt (també metge i més endavant llicenciat en Ciències Naturals i pràcticament de la mateixa edat que Costa), va signar, amb l'arquitecte Elies Rogent, un document, que es va tornar a presentar el 1885 (i es conserva a l'Arxiu Històric de la Universitat de Barcelona), sobre el trasllat de plantes de l'antic recinte al nou, en alguns casos després d'una plantació provisional en un terreny intermedi que s'havia

fet el 1873, quan ja s'havia aprovat un pressupost per al trasllat que no es va poder consumir. En tot cas, actualment, dels jardins dels col·legis de Cirurgia i Farmàcia i de la Universitat de Barcelona acabada de restaurar a la ciutat, no en queda cap vestigi in situ, de manera que el de la plaça de la Universitat és l'únic testimoni, ni que sigui parcial i escadusser, d'un dels jardins botànics més antics de Barcelona.

El jardí actual, que ara denominem històric, va ser inicialment —almenys sobre el paper— planejat com a jardí botànic, com ho testimonien una bona quantitat de documents continguts en expedients de l'arxiu universitari esmentat. El 1878, per exemple, un escrit del Ministeri d'Instrucció Pública reconeix que cal dotar la Universitat d'un jardí botànic que harmonitzi amb l'edifici i satisfaci la necessitat de la docència, i que si no s'ha fet abans ha estat per motius pressupostaris. El 1921 diversos documents (sobretot pressuposts) es refereixen al jardí botànic de la Universitat. En un d'ells s'indica que la comissió de locals de la Universitat va plantejar l'alternativa entre reforçar el que s'anomenava jardí botànic (tot i que es reconeixia que hi havia, a la pràctica, una manca absoluta de jardí botànic per a les càtedres de botànica) o adquirir uns terrenys als afores de la ciutat i que l'espai de l'edifici que ara coneixem com a jardí històric quedés com a jardí de ventilació o jardí botànic auxiliar. El claustre va adoptar la segona alternativa i es van intentar —sense èxit— algunes adquisicions o permutes de terrenys, però no hi ha pas constància que cap terreny adquirit per la Universitat servís per a l'establiment d'aquest jardí. A més, des del trasllat al nou edifici no es té pas constància de la publicació d'índexs per a l'intercanvi de llavors ni altres activitats similars.

En resum, el jardí de l'Edifici Històric, tot i dur-ne molt de temps el nom en documents oficials, no va pas acabar sent del tot un jardí botànic, però sí que va fornir material vegetal per a la docència des dels seus inicis i fins, almenys, la Universitat Autònoma de la Segona República (1933-1939, si bé des de 1937 ben poc ensenyament s'hi va poder fer), en què Pius Font i Quer i Benito Fernández Riofrío

Condicionament del jardí de la Universitat de Barcelona. Arxiu Històric de la Universitat de Barcelona.

exercien la docència de la botànica a les facultats de Farmàcia i Ciències, respectivament, coordinats en el Seminari de Botànica de tota la Universitat, que Font va crear. En menor manera, el jardí (inclòs el seu hivernacle) va servir per a tasques docents fins als anys 1970. Actualment, tot i que els ensenyaments de la Universitat de Barcelona que inclouen la botànica es fan lluny del campus del jardí històric, alguna activitat docent en aquesta matèria implica a vegades la visita d'estudiants al jardí o alguna mostra que en prové els és mostrada a classe.

Encara que els que veiem l'edifici de la Universitat ara tenim tendència a creure que l'enjardinament dels patis (tant del de Lletres com del de Ciències) es va fer durant la construcció de l'edifici, alhora que s'instal·lava el jardí, cal dir que és molt posterior: documents com un anuari de la Universitat de 1905 encara mostren els dos patis sense ni una planta ni cap bassa, uniformement pavimentats. En els anys de la segona república ja hi ha constància de la presència de plantes i reservoris d'aigua als patis, de manera que hom pot deduir que la plantació d'aquestes àrees es degué fer entre 1910 i 1920.

A més de l'ús per a l'ensenyament —i de la contribució a la funció de pulmó verd al centre de la ciutat de Barcelona—, molts professors i estudiants de la Universitat de Barcelona (relacionats o no amb la botànica) han gaudit de moments d'esbarjo o de tranquil·litat en ple jardí, han fins i tot consumit el fruit d'alguna de les seves plantes i han tingut l'oportunitat de familiaritzar-se amb els vegetals que hi ha, una oportunitat que —com hem dit— en alguns moments s'ha ofert a la ciutadania de Barcelona en general i que darrerament la mateixa Universitat ha reforçat tot organitzant-hi visites guiades. Per a facilitar el reconeixement de les plantes, cap al final de la dècada de 1980 i a iniciativa de Mercè Durfort, algunes espècies van ser identificades amb etiquetes, la qual cosa conferia al jardí —ara per un altre costat— una altra qualitat pròpia dels jardins botànics. Actualment, un equip coordinat per Joan Simon i amb membres de l'Oficina de Seguretat, Salut i Medi Ambient i del Grup d'Innovació Docent en Botàni-

Pati de l'Edifici Històric pels volts de 1905. Col·lecció Montserrat Camps.

ca Aplicada a Farmàcia, tots dos de la Universitat de Barcelona, treballa en la nova retolació i en l'elaboració i la difusió d'informació sobre les plantes del jardí.

Amb la intenció que totes les funcions que el jardí Ferran Soldevila ha aconseguit puguin tenir continuïtat, aquest llibre vol oferir-hi una proposta d'itinerari per aquest espai i, sobretot, una contribució a la pluridisciplinarietat, tot relacionant 101 de les plantes del jardí amb la literatura a través de citacions d'escriptors ben diversos cronològicament, geogràficament, lingüísticament i estilísticament. No podent parlar —per qüestions d'espai— de les no gaire menys de 250 espècies presents al jardí, n'hem triat, d'una banda, unes quantes —poques— que esmentem en aquest text introductori a la proposta d'itinerari (que, de fet, és sobretot una orientació per a fer un recorregut durant el qual hom es pot detenir en moltes plantes) i, de l'altra, més d'un 40% de les que hi ha al jardí per a ser descrites amb cert detall i per a ser relacionades amb algunes de les obres literàries en les quals són citades. La selecció s'ha fet per diverses raons: en alguns casos, per la seva rellevància en el nostre paisatge mediterrani; en d'altres, justament al contrari, pel seu exotisme; en alguns, per les seves utilitats; o per un fet (com la grandària o l'antiguitat) que fa remarcable un exemplar o un altre; i en tots els casos, com hem dit, pel seu reflex literari. Totes les plantes que esmentem a la proposta

de passeig pel jardí tenen fitxa i citació literària en aquest llibre.

El jardí és un sistema dinàmic. A part d'una majoria de plantes que s'hi mantenen des dels inicis, algunes que hi havien viscut ja no hi són i d'altres que antigament no hi eren hi han estat introduïdes, i deficiències i addicions es van donant de tant en tant. Ens hauria agradat, per exemple, d'incloure al llibre el lilà i l'eucaliptus, plantes ben conegudes i força

El pati del claustre de la Universitat de Barcelona, que mostra els efectes dels bombardejos a la ciutat durant la Guerra Civil Espanyola. Arxiu Històric de la Universitat de Barcelona.

productives literàriament —sobretot la primera—, que és documentat que havien estat presents al jardí, però creiem que, de moment, n'han desaparegut. Tot i que al jardí actualment hi ha una bona representació de gairebé totes les plantes incloses en aquest llibre, no podem pas descartar del tot que en el futur alguna defalleixi; en tot cas, en quedarà el testimoni fotogràfic i literari que en donem.

Proposta d'itinerari

Suggerim de travessar el jardí des del modern aulari que duu el nom de l'escriptor Josep Carner (perquè

va viure a l'edifici que aquest aulari va substituir), al carrer d'Aribau, fins a l'aparcament, vora el carrer de Balmes. Entremig, podem entrar i sortir de l'edifici per a veure el pati de Lletres i el de Ciències, on també hi ha una flora prou rellevant i que, per tant, també forma part del jardí.

ESPAI 1

La paret que dona a la placa de la Universitat vora el carrer d'Aribau té alguns vegetals remarcables. No són els més ufanosos del recinte, però podem fixar-nos en un garrofer (*Ceratonia siliqua*) i una olivera (*Olea europaea*), símbols de la flora, la vegetació i els conreus mediterranis a casa nostra. D'altra banda, uns magnífics exemplars de bellaombra (*Phytolacca dioica*) i alguna solanàcia (la solandra, *Solanandra maxima*, i les trompetes, *Brugmansia arborea*) medicinals i tòxiques —a part de ben vištents— ens duen, per llur origen, cap a Amèrica.

ESPAI 2

Si des d'aquest primer espai ens movem en direcció al carrer de la Diputació, trobarem, a mà dreta, un taronger agre (*Citrus aurantium*); aquesta planta, d'origen asiàtic, ha esdevingut un cultiu mediterrani amb molts usos i al jardí de la UB hi té una presència important: en podem retrobar, per exemple, al pati de Lletres i vora la sortida al carrer de Balmes. Deixant l'entrada al pati de Lletres a mà dreta, el fullatge frondós i en cascada d'un pebrer bord (*Schinus molle*), d'origen sud-americà i de fruits usats com a condiment, ens convida a passar endavant. Si ho fem, poc més enllà veurem un exemplar d'un arbre vell en tots els sentits: un ginkgo (*Ginkgo biloba*) llargament centenari que, a més, pertany a una espècie que és un fòssil vivent, relíquia de temps molt pretèrits; a part de ser decoratiu, té usos medicinals. Gairebé al racó de l'avinguda que ens duu jardí endins hi ha un xiprer (*Cupressus sempervirens*); aquest arbre mediterrani, símbol d'hospitalitat, és profusament plantat en tot aquest terreny. Abans del xiprer podem veure algun exemplar de boix (*Buxus sempervirens*), planta amb la rabassa de la qual es fa artesanía i s'elaboren pipes.